

Informatiebrief

Zaaknummer: Z/19/032489/
 Documentnummer: 156568
 Datum: dinsdag 8 oktober 2019
 Onderwerp: Septembercirculaire Gemeentefonds 2019
 Bijlage(n): -

Geachte Raad,

Procedure behandeling septembercirculaire

Op 17 september jl. is de septembercirculaire 2019 van het Gemeentefonds gepubliceerd. De gevolgen van de septembercirculaire konden noch in de concept-programmabegroting voor 2020 noch in de Najaarsnota 2019 worden verwerkt. Om uw raad toch over de uitkomsten te informeren zodat u deze kunt betrekken bij de voorbereiding op de aanstaande begrotingsbehandeling is deze informatiebrief opgesteld. Hierin wordt aangegeven wat de gevolgen van de circulaire zijn op het in de begroting 2020 gepresenteerde meerjarenperspectief. De financiële gevolgen zullen vervolgens via een raadsvoorstel en begrotingswijziging in de gemeenteraad van december worden aangeboden voor verwerking in het meerjarenperspectief.

Inleiding/samenvatting

Van de circulaire gaat voor 2019 een bruto nadeel uit van in totaal - € 42.000. Omdat de behandeling van de najaarsnota dit jaar vroeger is dan andere jaren en het financiële gevolg beperkt is, wordt de uitkomst in de jaarrekening over 2019 verwerkt.

Met ingang van 2020 geeft de circulaire een aanzienlijk structureel voordeel te zien dat schommelt tussen de € 504.000 en de € 899.000 (bruto. Onder verwijzing naar de risico's opgesomd in de paragraaf 'weerstandsvormen en risicobeheersing' van de concept-programmabegroting 2020 zal ons voorstel voor de decemberraad er op neerkomen terughoudend met dit nu voorgehouden structurele voordeel om te gaan en de uitkomsten van de meicirculaire 2020 af te wachten waarin naar verwachting de consequenties van de in 2021 ingaande herziening van de gemeentefondsverdeling bekend worden gemaakt.

Gevolgen septembercirculaire 2019

	bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2019	2020	2021	2022	2023
Stand meicirculaire 2019		28.330	29.163	29.316	29.542	30.014
Uitkeringsfactor , waarvan o.a.		-161	201	444	481	382
1 Accres-ontwikkeling in septembercirculaire 2019		-241	221	444	481	403
2 Plafond BTW-compensatiefonds in septembercirculaire 2019		101				
3 Ontwikkeling uitkeringsbasis & hoeveelheidsverschillen		276	325	364	402	381
Taakmutaties , waarvan o.a.		8	-20	16	18	17
Ambulantisering GGZ		14	18	23	27	27
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp			-8			
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015			-22			
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang			3	3	3	3
Roerende voorzieningen Wlz			-1	-1	-1	-1
Mobiliteitshulpmiddelen Wlz			-8	-11	-14	-15
4 Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken			8	8	8	8
Donorwet			5	9	9	9

Vervolg Gevolgen septembercirculaire 2019

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2019	2020	2021	2022	2023
Stand meicirculaire 2019	28.330	29.163	29.316	29.542	30.014
WOZ	-2	-3	-3	-3	-3
3 D's in het sociaal domein	-4	1	1	1	1
Participatie (IU)	1	1	1	1	1
Voogdij/18+ (IU)	-5				
Eigen (stel)posten	-159				
2 Vrijval BCF cf realisatie 2017	-100				
Maatschappelijke begeleiding statushouders	-59				
Bruto nadeel (-)/ voordeel (+)	-42	504	822	899	779
Stand septembercirculaire 2019	28.288	29.667	30.138	30.441	30.793

Ontwikkelingen uitkeringsfactor

Ad 1. Accresontwikkeling

De in de meicirculaire geuite verwachting dat er over 2019 een onderuitputting van de rijksbegroting gerealiseerd zou gaan worden wordt in de septembercirculaire concreter: lagere uitgaven voor infrastructuur en defensie zorgen ten opzichte van mei voor een verdere verlaging van € 218 mln.

Deze verlaging werkt door in 2020 en halveert de toename van accres relevante uitgaven waarvan uitgestelde investeringen (de zogenaamde investeringskasschuif), het pensioenakkoord en het woningmarktpakket de belangrijkste oorzaken zijn.

Met ingang van 2021 hebben deze zaken een structureel positief verwacht accres tot gevolg.

Ad 2. Verwachte onderuitputting BTW-compensatiefonds over 2019

Volgens de laatste inzichten wordt het over 2019 verwachte beroep op het BTW-compensatiefonds (BCF) kleiner dan in 2018. Er wordt dan ook een toevoeging aan het Gemeentefonds verwacht ter grootte van de onderuitputting van € 80 mln. Voorschoten kan hieruit ca. € 101.000 tegemoet zien. Pas in de meicirculaire van volgend jaar wordt duidelijk wat de werkelijke onderuitputting zal zijn. Voorzichtigheidshalve nemen wij deze tijd om te bezien of de nu verwachte verhoging van de uitkering bewaarheid zal worden. Tot dan blijven wij uitgaan van de stelregel van de toezichthouder dat maximaal de in de laatste afrekening van het BCF ontvangen uitkering mag worden uitgegaan. Over 2018 was dat voor Voorschoten € 40.000.

Ontwikkeling uitkeringsbasis & hoeveelheidsverschillen

Ad 3 . Hoeveelheidsverschillen en landelijke uitkeringsbasis

Actualisering van de aantallen van de verschillende maatstaven in het sociaal domein en de doorwerking van de landelijke verschuivingen daarin (de zgn. uitkeringsbasis) zorgen voor een aanzienlijk structureel voordeel. De actualisering van met name maatstaven in het sociaal domein was reeds in de meicirculaire aangekondigd.

Taakmutaties

Per saldo is het effect van de taakmutaties uit hoofde van de circulaire gering. Uitnamen uit het gemeentefonds ter bekostiging van lasten die op andere wijze worden bekostigd, bijv. door de Sociale Verzekering Bank of ministerie, zorgen dat het effect van beleidsintensivering waarvoor middelen aan het gemeentefonds worden toegevoegd per saldo gering is. Het betreft voornamelijk het sociaal domein waarvoor de lasten in de gemeentelijke begroting al reëel geraamd worden. Van op individueel niveau positief en negatief compenseren van de verschillende posten zien wij dan ook af.

Ad 4. Bbz- levensvatbaarheidsonderzoeken

Uitzondering op het met betrekking tot deze circulaire niet compenseren van de zgn. taakmutaties zijn de Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken. Met ingang van 2020 verandert de financieringssysteem van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen. De bekostiging daarvan verloopt niet meer via een specifieke uitkering (i.h.k.v. BUIG) maar via het gemeentefonds. Dit, in de gedachte dat de onderzoeken in beginsel uitvoeringskosten zijn en de middelen derhalve kunnen worden toegevoegd aan de middelen die hiervoor reeds in het gemeentefonds zijn opgenomen. Tegenover deze verhoging van de algemene uitkering worden de baten op het taakveld 6.3 Inkomensregelingen verminderd (zie hierna).

Compensaties

Het in de eerste tabel berekende bruto effect van de circulaire dient gecorrigeerd te worden voor verschillende beschikbaar te stellen of te korten budgetten. Zoals hierboven uiteengezet betreft het in deze circulaire alleen de Bbz-onderzoeken die gecompenseerd worden.

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel		2019	2020	2021	2022	2023
Bruto nadeel (-)/ voordeel (+)		-42	504	822	899	779
Compensatie in budgetten						
4 Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken			-8	-8	-8	-8
	Totaal compensatie		-8	-8	-8	-8
Netto nadeel (-)/ voordeel (+)		-42	496	814	891	770

Regionale budgetten

Regionale energie strategieën

In het Klimaatakkoord zijn voor 3 jaar middelen beschikbaar gesteld voor de opstelling van Regionale Energie Strategieën (RES). De besluitvorming over de besteding van € 28 mln. vindt plaats in 25 regio's. De regio Holland-Rijnland waar Voorschoten in vertegenwoordigd is, ontvangt hiervoor in 2019 een kleine € 1,3 mln. Over de regionale aanwending van deze middelen wordt in Holland Rijnlands-verband besloten.

Aanpak laaggeletterdheid

In het kader van de aanpak van de laaggeletterdheid wordt de regierol van gemeenten op het niveau van de arbeidsmarktregio's versterkt. De doelgroep met Nederlands als moedertaal (NT1) krijgt hierbij extra aandacht. Voorschoten zit in arbeidsmarktregio Zoetermeer die in dit kader € 129.125 ontvangt.

Beschermd wonen

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG in juni 2019 is ingestemd met het hoofdlijnenakkoord geestelijke gezondheidszorg waarin wordt ingezet op ambulantisering van de zorg hetgeen tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijk domein zal leiden. Hiervoor worden door het kabinet middelen beschikbaar gesteld die gedeeltelijk aan het gemeentefonds worden toegevoegd (zie taakmutatie boven) en voor een groter deel aan de integratie-uitkering beschermd wonen. Deze integratie-uitkering wordt vooralsnog aan een beperkt aantal centrumgemeenten toegekend.

Voor (onder andere) deze middelen wordt gewerkt aan een nieuw objectief (door)verdeelmodel waarbij de historische verdeling over centrumgemeenten in 10 jaar tijd geleidelijk vervangen zal worden door een volledig objectieve verdeling over alle gemeenten. Het ingroeipad begint in 2021 wanneer de middelen 100% historisch verdeeld zullen worden. In 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld en vallen nieuwe cliënten onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten.

Meerjarenperspectief

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2019	2020	2021	2022	2023
Saldi (2019 obv Najaarsnota; 2020 e.v. obv meerjarenbegroting)	-274	100 *	486	353	216
Netto nadeel (-)/ voordeel (+) septembercirculaire	-42	496	814	891	770
Saldi gewijzigde begroting	-316	596	1.300	1.244	986

*Onder voorbehoud van resultaatbestemming (€ 682.000 aan egalisatiereserve Sociaal Domein en versnelling en intensivering projecten openbare ruimte).

Er is sprake van een aanmerkelijke verbetering van het perspectief dat gezien onze eerdere beschouwingen in de Kadernota over de schommelingen van de accresramingen toelichting behoeft. In de Kadernota hebben wij aangegeven dat wij een demping van de schommelingen in de ramingen van de algemene uitkering voorstaan. Ook nu blijkt dat het niet realiseren van de begroting door het Rijk door de koppeling 'trap op, trap af' wederom voor substantiële schommelingen zorgt. In 2019 is sprake van een flink nadeel in het accres maar verwachte toekomstige uitgaven in het kader van het pensioenakkoord en doorgeschoven investeringen laten het accres in 2020 en verder weer flink toenemen. Gelet op de genoemde schommelingen valt nadrukkelijk niet uit te sluiten dat het accres in komende circulaire's weer neerwaarts zal worden bijgesteld,

In de Kadernota is aangegeven dat er op basis van de meicirculaire onvoldoende structureel accres beschikbaar was om tot een stabielere meerjarenraming over te gaan. Deze circulaire geeft die ruimte wel maar de verwachte consequenties van de voorgenomen herziening van de uitkeringssystematiek van het gemeentefonds zijn dusdanig negatief dat wij adviseren de uitkomsten van de circulaire niet concreet te bestemmen maar toe te voegen aan een stelpost in afwachting van de meicirculaire in 2020 waarin de gevolgen van herziening met ingang van 2021 naar verwachting bekend zullen worden. De laatste berichten zijn dat de herziening van de uitkeringssystematiek het zwaartepunt bij de centrumgemeenten legt en dat de eigen gemeentelijke (belasting) inkomstencapaciteit zwaarder in de berekening wordt betrokken. Zaken die voor onze gemeente nadelig zullen uitpakken.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A. R. de Graaf,
gemeentesecretaris

P.J. Bouvy-Koene,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.